

Towarzystwo Pielęgniarek Neurochirurgicznych
na Litwie

IRENA WORONIECKA

**Optimalizacja szkolenia pielęgniarek ogólnej praktyki
w zakresie neurochirurgii na Litwie**

WSTĘP

Na Litwie pielęgniarki ogólnej praktyki szkolą uczelnie 2 typów:

1. Uniwersytety na wydziale pielęgnacji chorych. Zdobywa się tu wyższe wykształcenie uniwersyteckie. Studia trwają 4 lata, po ich ukończeniu uzyskuje się stopień bakałarza. Studia magisterskie trwają 2 lata.

2. College'e na wydziale pielęgnacji zdrowia. Zdobywa się tu wyższe wykształcenie nieuniwersyteckie. Studia trwają 3 lata, po ich ukończeniu uzyskuje się stopień pielęgniarki ogólnej praktyki.

W dobie obecnej na Litwie czynne są dwa college'a: w Wilnie i Kownie.

W college'u można studiować następujące specjalności:

- × pielęgniarki ogólnej praktyki
- × diagnostyki biomedycznej
- × dietologa
- × pomocnika kinezyterapeuty

Wiadomości teoretyczne, niezbędne do pielęgnacji chorych na wydziale neurochirurgii, zdobywa się studiując chirurgię i internę, oddzielnego kursu lub godzin poświęconych specyficznym zagadnieniom pielęgnacji pacjentów ze schorzeniami neurochirurgicznymi nie przewiduje).

Plan studiowania przedmiotu
Chirurgia

Nazwy głównych tematów	Liczba godz. kontaktowych		Liczba godz. nauki samodzielnej	Ogólna liczba godz. na studiowanie tematu	Stosowane metody
	Wykłady	Praktyka			
5. Ogólna pielęgnacja przedoperacyjna	2	2	1	5	Gra sytuacji. Argumenty „za” i „przeciw”. Slajdy
7. Ogólna pielęgnacja pooperacyjna	2	4	1	7	Gra sytuacji. Potok myśli. Slajdy.
8. Krwotok i jego zatamowanie. Transfuzja krwi i jej składników. Opieka nad chorymi z krwotokiem.	4	4	1	9	Drzewo problemowe. Slajdy. Analiza przypadku.
9. Zakażenie ostre, chroniczne, ropne, miejscowe i ogólne. Pielęgnacja chorych ze schorzeniami ropnymi	4	4	1	9	Od ogółu do szczegółów. Analiza przypadku. Slajdy.
11. Pielęgnacja chorych z uszkodzeniami oraz schorzeniami głowy, twarzy, jamy ustnej	4	4	1	9	Rozstrzygnięcie sytuacji. Analiza sytuacji. Slajdy.
12. Pielęgnacja chorych ze złamaniami oraz schorzeniami kręgosłupa oraz kości miednicy	2	4	1	7	Analiza sytuacji. Slajdy. Potok myśli. Rozstrzygnięcie sytuacji.
13. Pielęgnacja chorych ze schorzeniami oraz uszkodzeniem tętnic i żył. Martwica. Owrzodzenia. Przetoki. Nowotwory.	4	4	1	9	Analiza przypadku. Rozstrzygnięcie sytuacji. Slajdy. Potok myśli.
18. Cechy szczególne opieki na oddziale chirurgii noworodków i chirurgii dziecięcej	2	2	2	6	Wycieczka. Potok myśli. Rozstrzygnięcie sytuacji
	24 godz. z 60	28 godz. ze 100			

Choroby wewnętrzne

Nazwy głównych tematów	Liczba godz. kontaktowych		Liczba godz. nauki samodzielnej	Ogólna liczba godz. na studio-wanie tematu	Stosowane metody
	Wykłady	Praktyka			
22. Wstęp. Etiologia i patogeniza chorób układu nerwowego	2			2	Wykład, pytania–odpowiedzi.
23. Metody badań chorych ze schorzeniami układu nerwowego. Podstawowe metody pielęgnacji chorych w neurologii		3		3	Demonstrowanie, instruktaż, wywiad, praca w grupie.
24. Opieka nad pacjentami ze schorzeniami obwodowego układu nerwowego	2	3	1	6	Wykład, analiza przypadku, praca w grupie, testy.
25. Opieka nad chorymi z zaburzeniami krwioobiegu mózgu	3	5	2	10	Wykład, testy, analiza przypadku, drzewo problemowe, metoda nauczania w grupie.
26. Opieka nad chorymi na epilepsję	2	3	1	6	Wykład, drzewo problemowe, indywidualna praca samodzielna.
27. Opieka nad chorymi ze schorzeniami wegetatywnego układu nerwowego		4	1	5	Wykład, praca w grupie, gra sytuacji.
	9 godz. z 60	18 godz. ze 100			

Wiadomości teoretyczne zdobyte z chorób układu nerwowego i chirurgii, być może, są wystarczające. Praktykę odbywa się nie na zasadzie rotacji i nie wszyscy studenci odwiedzają oddziały neurochirurgii, dlatego istnieje luka pomiędzy wiedzą teoretyczną a przygo-

towaniem praktycznym. Z tego powodu pielęgniarka, która podejmie pracę na oddziale neurochirurgii, może mieć niewystarczająco nawyków w zakresie opieki nad chorymi ze schorzeniami neurochirurgicznymi.

Obecnie na Litwie zostało założone „Centrum Doskonalenia i Specjalizacji Pracowników Opieki”, gdzie się odbywają studia podyplomowe. W Centrum można nie tylko pogłębiać wiadomości, lecz również zmienić kwalifikację. Kwalifikacje są następujące:

- ✦ Opieka nad dziećmi
- ✦ Opieka społeczna
- ✦ Podstawy anestezjologii i intensywnej terapii
- ✦ Pielęgnacja i rehabilitacja zdrowia psychicznego.

Do zatrudnienia na oddziale neurochirurgii wystarcza specjalności pielęgniarzki praktyki ogólnej. Jednakże wiedzy brakuje. „Opieka w neurochirurgii” – to program doskonalenia, przeznaczony dla pracowników opieki praktyki ogólnej (mających dyplom pracownika opieki praktyki ogólnej, pielęgniarzki, pielęgniarzki placówek dziecięcych, felczera, akuszerka). Celem programu jest podanie wiadomości o przygotowaniu pacjentów do operacji neurochirurgicznych, oopiece nad nimi po operacji, pielęgnacji chorych po różnych urazach i skaleczeniach.

Program obliczony jest na 36 godzin.

Zajęcia teoretyczne – 24 godziny

Zajęcia praktyczne – 10 godzin

Sondaż – 2 godziny

Treść

Lp.	Tematy	Ogółem godz	Teoria godz	Praktyka godz
1.	Przygotowanie pacjenta do operacji i badań specjalistycznych	3	2	1
2.	Opieka nad pacjentem po operacji	3	2	1
3.	Alkoholizm. Opieka nad nietrzeźwym pacjentem	3	2	1
4.	Wczesna rehabilitacja (dieta, reżim), jej znaczenie w procesie powrotu pacjenta do zdrowia	3	2	1
5.	Wtórna profilaktyka po urazach	2	2	–
6.	Złamania kości czaszki i uszkodzenia mózgu	3	2	1
7.	Urazy kręgosłupa. Uszkodzenia rdzenia kręgowego	3	2	1
8.	Uszkodzenia nerwów obwodowych	3	2	1
9.	Choroby naczyń krwionośnych głowy, zaburzenia krwiotoku. Nowotwory mózgu	3	2	1
10.	Opieka nad pacjentem po urazie czaszki	3	2	1
11.	Opieka nad pacjentem po urazie kręgosłupa	3	2	1
12.	Opieka nad umierającym	2	2	–
13.	Sondaż	2	2	–
	Ogółem:	36	26	10

OPIS TEMATÓW

Przygotowanie pacjenta do operacji i badań specjalistycznych.
Adaptacja pacjenta na oddziale. Ogólna taktyka przed operacją. Rozmowa z pacjentem.
Sposoby badań specjalistycznych (nakłucie lędźwiowe, EEG, angiografia, tomografia komputerowa, BMR, badania komputerowe i rentgenowskie). Udzielenie informacji pacjentowi o dokonywanych zabiegach.

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Opieka nad pacjentem po operacji.

Zaspokojenie podstawowych potrzeb ludzkich. Zasady działania najczęściej używanych leków. Podanie informacji o dalszym przebiegu. Powikłania pooperacyjne.

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Alkoholizm. Opieka nad nietrzeźwym pacjentem.

Alkoholizm jako choroba. Stopnie opilstwa. Zasady pobrania krwi celem ustalenia zawartości w niej alkoholu. Biała gorączka. Jak opiekować się nietrzeźwym pacjentem. Imobilizacja jako środek ochronny.

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Wczesna rehabilitacja (dieta, reżim, kompleks leczniczy), jej znaczenie w procesie powrotu pacjenta do zdrowia.

15 diet leczniczych. Dieta aktywna i pasywna. Rodzaje reżimu, ich stosowanie i przestrzeganie. Masaż, kompleks leczniczy jako środek zapobiegawczy powikłaniom lub zaostrzeniu się choroby. Pouczenie pacjenta, jak ma dbać o siebie.

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Wtórna profilaktyka po urazach.

Znaczenie wtórnej profilaktyki dla chorych z urazami czaszki i kręgosłupa.

Teoria 2 godz.

Złamania kości czaszki i uszkodzenia mózgu.

Typy złamania czaszki. Uszkodzenia mózgu (wstrząśnięcie, kontuzja, kompresja). Krwiak. Klinika i leczenie. Skutki uszkodzenia mózgu (epilepsja pourazowa, neurozy pourazowe).

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Urazy kręgosłupa. Uszkodzenia rdzenia kręgowego.

Klasyfikacja urazów kręgosłupa. Złamania kręgosłupa. Podstawowe formy uszkodzenia rdzenia kręgowego. Diagnostyka i leczenie. Powikłania (oddechowe, wydalnicze, ryzyko zapalenia itp.)

Teoria 2 godz.

Praktyka 2 godz.

Uszkodzenia nerwów obwodowych.
Uszkodzenia nerwów kończyn górnych i dolnych. Zespół chorobowy kanału nadgarstka.
Wypadnięcie chrząstki międzykręgowej (tzw. „dysku”) okolicy lędźwiowo-krzyżowej.
Przyczyny, leczenie, rokowanie.
Teoria 2 godz.
Praktyka 2 godz.

Choroby naczyń krwionośnych głowy, zaburzenia krwioobiegu. Nowo-twory mózgu.
Wylew krwi do mózgu. Aneuryzm. Zator (embolia) mózgu. Objawy, przebieg, profilaktyka.
Pierwsza pomoc w sytuacjach ekstremalnych. Nowotwory układu nerwowego i mózgu.
Klasyfikacja, klinika, diagnostyka i sposoby leczenia.
Teoria 2 godz.
Praktyka 2 godz.

Opieka nad pacjentem po urazie czaszki.
Pierwsza pomoc. Zastosowanie lodu. Surowice AT, ATS? Pielęgnacja ran. Obserwacja i ocena stanu pacjenta w pierwszych godzinach po urazie („Lista obserwacji”).
Teoria 2 godz.
Praktyka 2 godz.

Opieka nad pacjentem po urazie kręgosłupa.
Immobilizacja. Wyciąganie szkieletu. Skutki długotrwałego leżenia. Oddychanie. Odżywianie się. Zaufanie naturalnych potrzeb. Poruszanie się. Kształtowanie poglądu pacjenta na swoje kalectwo, pobudzanie do dbałości o siebie. Pomoc psychologiczna pacjentowi i jego bliskim. Informowanie bliskich o dalszej opiece nad chorym
Teoria 2 godz.
Praktyka 2 godz.

Opieka nad umierającym.
Zaburzenia funkcjonalne przed śmiercią. Organizacja intensywnej, stałej opieki. Pomoc psychologiczna pacjentowi i jego bliskim. Prawa umierającego.
Teoria 2 godz.
Sondaż 2 godz.

Wszystkie studia w Centrum Doskonalenia są płatne.

Obecnie na Litwie jest 5 oddziałów neurochirurgicznych: w Wilnie, Kownie, Szawlach, Poniewieżu i Kłajpedzie. Do pracy w nich potrzeba wielu wykwalifikowanych pracowników opieki. Uważa się, że aby osoby po ukończeniu studiów mogły sprawnie i dobrze pracować, na uczelniach należy przeprowadzać sondaż, ustalić, kto chce odbywać praktykę na oddziałach neurochirurgii i do planów nauczania wciągnąć jedną lub dwie praktyki na oddziałach neurochirurgii dla tych osób studiujących, które w przyszłości pragnęłyby pracować na oddziałach neurochirurgii.